

Dagup ti Hydropower Sustainability Standard (HSS) Pangkedngan ken Damag

Pakabuklan nga Panangkita

Daytoy makungkuna nga Hydropower Sustainability Standard (HSS) ket maysa a komprehensibo ditoy intero nga lubong nga pagalagadan iti proseso nga panangkedngan ken mangsertipikar kadagiti proyekto nga hydropower wenno dagiti planta nga agpartuat iti elektrisidad babaen iti bileg ti danum. Daytoy nga HSS nga iman-manehar iti Hydropower Sustainability Alliance ket buklen iti 12 nga paset nga nairaman dagiti positibo ken negatibo nga epekto ti operasyon ti hydropower iti aglawlaw, kagimongan, panagturay ken panagsukatsukat ti panawen. Daytoy nga pagalagadan ket nairaman iti addang ti panagsagana, panakaisayangkat ken panakaitungpal iti operasyon agraman dagiti nadumaduma nga paset nga adaan iti bukod nga paganurutan. Dagitoy akreditado nga mangngeddeng ti nangisayangkat iti panagsukimat ken imbistigasyon nga naibasar iti ebidensya ken sientipiko nga panagamiris tapnu masigurado ti pudno nga resulta. Daytoy nga HSS ket umanamong met laeng kadagiti kangrunaan nga paganurutan dagiti agpapautang para iti makuna nga “Green Financing” nga kasla “Climate Bonds,” tapnu iti kasta ket maawis ti agpapoonan gapu iti nalatak nga kredibilidad iti maysa nga proyekto nga nakalinya iti panang protektar iti klima.

Dagiti kameng ti HSA nga nangisayangkat iti panagsukimat ti San Roque Multipurpose Project (SRMP) babaen iti kiddaw ti San Roque Power Corporation (SRPC) idi April 15-20, 2024 ket dagitoy sumaganad: Joerg Hartmann, Antonio Fonseca dos Santos, ken Anamaya Upadhyay (iti Kelowna Consult). Dagiti gandat daytoy ket makedngan ken papintasen ti aramid ti SRPC kadagiti nadumaduma nga aspeto; isiguro ti agnaynay ken nasayaat nga operasyon iti proyekto; pasayaaten ti panangtaguyod ti aglawlaw; itandudo ti panangtaripato kadagiti apektado nga kagimongan nga awan limed. Mapasingkedaan pay ti panagtungpal ti SRPC kadagiti sangkalubongan nga paganurutan ti hydropower operasyon, mangibingay para iti pagsayaatan iti lokal nga komunidad ken mangipasdek ti pangrukudan ti responsable nga panagpartuat iti nalinis nga enerhiya. Nalpas da iti report idi July 12, 2024.

Resulta ti Panangkedngan ken Panangamiris

Limitasyon ti Panagkedngan	<u>Iti SRPC ket isu ti ag-opoperate iti SRMP. Ti SRMP ket mairaman dagiti nadumaduma nga tagikua ti National Power Corporation (NPC) nga imanmaneho iti Power Sector Assets and Liabilities Management (PSALM), maysa nga ahensya iti gobyerno. Daytoy nga panangkedngan wenno panangamiris ket sakupen na laeng dagiti banag nga maipanggep iti aglawlaw, kagimongan ken panagturay (ESG) mainaeg iti sanikua nga imanmaneho ti SRPC ken NPC. Dagitoy nga tagikua iti proyekto ket apektado dagiti aktibidades idiy surong, a kas ti hydropower met laeng, panagminas, panagtalon, ken panangputed kadagiti kayo a mangapektar met kadagiti maseknan diay baba ti ayus kas kadagiti mannalon, National Irrigation Administration (NIA), ken lokal nga gobyerno nga maseknan iti panakateped ti panaglayos. Noman pay nailadawan iti relasyon dagitoy nga ahensya iti panangamiris iti proyekto manipud iti surong ken baba, saan nga nairaman daytos nga panangamiris kadagidiay responsibilidad da idiy basin-wide (nalawlawa) nga sak-sakupen da.</u>
-----------------------------------	--

Section	Summary of findings and other notable issues	SRMP % Score
<p>1. Panankedngan ken Panangitaguyod ti Aglawlaw ken Kagimongan -33%</p>	<p>Dakkel dagiti benepisyong ipapaay daytoy madama nga operasyon ti SRMP para iti ekonomya, kagimongan ken ti aglawlaw. Agurnong daytoy ti gasot nga milyones nga metrokubiko nga danum para ti maysa dagiti kalawaan nga pagtalonan ditoy pagilian, ken manglapped ti tonitonilada nga pitak nga mang-gabor kadagit dagdaga idia nababa nga lug-lugar, ken agpartuat iti importante nga elektrisidad para ditoy Luzon. Nupay kasta, ada pay laeng dagiti nabati kadagiti imuna ken madama nga negatibo nga epekto na ti kagimongan ken aglawlaw. Iti panangipampususan kadagito ket saan unay nga nadagsen, yantangay medyo nakibagay ti sistema ti aglawlaw ken komunidad. Noman pay kasta, ada dagiti sumagmamanu nga epekto nga bassit nga paset ti naawatan ken nasolbar ken saan nga amin nga benepisyong ket naragpat. Dagito ti responsibilidad maipapan ti aglawlaw ken kagimongan nga gapo iti SRMP ket bassit laeng nga paset iti adda iti kameng ti SRPC.</p>	33%
<p>2. Kasasaad ti Pagtrabahuan</p>	<p>Naimpusuan ti polisya ti SRPC para kadagiti empleyado na karaman iti komprehensibo nga programa para iti salun-at ken talged idia trabaho. Dagiti peligro ken oportunidad para iti pagannayasan ket matakuan babaen iti naplano nga programa ti panangsukimat ti kinatalged. Naisangsangayan iti Safety Record ti SRPC. Adu ti programa ti SRPC nga mangipaay ti gundaway kadagiti estudyante ken obrantes manipud kadagiti lokal nga komunidad. Nasertipikaran daytoy iti panakatungpal kadagiti regulasyon ti mangmangged mainaeg ti salun-at ken kinatalged idia trabaho. Adda ti naangay nga panangamiris ti karbengan iti tao nga nangpasingked ti panangtungpal ti SRPC kadagiti sangkalubungan nga karbengan ti mangmangged.</p>	100%
<p>3. Kalidad ti Danum ken Sedimento</p>	<p>Iti kalidad ti danum, panakargaay ti daga, ken panagayos ti pitak dagiti sumagmamanu nga kangrunaan nga parikut ti SRMP. Napasaayat ti kinalibeg ti danum nga naragpat dagiti manalon ken dagiti agnanaed ti baba iti uneg ti sumagmamanu nga dekada noman pay maurnong ti pitak idia dam. Iti bassit nga kantidad ti arsenic, gambang ken daduma pay nga metal ket mangipaay iti peggad ti salun-at iti publiko ngem nabawasan dagito babaen ti panangsipaw ti dam.</p>	64%
<p>4. Epekto Sadiay Komunidad ken Talged ti Imprastraktura</p>	<p>Naipatakder ti SRMP tapnu mangipaay kadagiti benepisyong para ti kagimongan ken ekonomya noman pay ada dagiti nadestiero iti sumagmamanu nga komunidad. Dagiti nadestiero ket nabayadan ken naikan ti pagnaedan ken napasayaat nga pagbiagan. Manipud idi panakaitakder ti San Roque Power Foundation, Inc (SRPFI) idi 2010, inakem na daytoy ti responsibilidad nga mangitandodo ti Corporate Social Responsibility Programs (CSR) ken dadduma pay nga obligasyon iti proyeto nga naiwayat idia ER 1-94, ECC, ken daduma pay nga boluntaryo nga proyekto. Iti Project RANG-AY ket isu ti madama nga numero uno nga programa nga pagannayasan kadagiti apektado nga komunidad. Addan iti makita nga panagsayaat ti panagbiag kadagiti apektado nga munisipyo ken komunidad. Simmayaaaten iti kasasaad dagiti munisipyo gapo iti SRMP. Napintas iti panagsagana da no adda iti emergensya, ken diay dam ket malappedan nan iti layos no adda bagyo manipod idi nangrugi ti operasyon.</p>	100%

5. Resettlement	Naipatungpal ti Resettlement Action Plan (RAP) ti NPC nga intultuloy ti SRPC. Napasayaat iti panagbiag ti tattao kadagiti resettlement idiaay komunidad nga ayan ti proyekto, maipapan ti napapintas nga babalay ken utilidad ti danum, koryente ken daduma pay. Napintas metten iti pagbiagan nga naited, ngem masapol pay nga itultuloy iti NPC ken SRPC iti suporta tapno aglay-layon.	60%
6. Nadumaduma nga Biag ti Aglawlaw	Aktibo ti SRMP ti panangtaming kadagiti nadumaduma nga biag ti aglawlaw nga kabakiran nga saksakupen ti Cordillera Central Mountains. Agtitinulong ti SRPC ken daduma nga ahensya iti gobyerno nga mangtartaripato ti natural nga kabakiran. Numan pay nakurapay pay iti kasasaad ti biag iti aglawlaw, awan pay met ti makita nga peggad kadagiti lames ken atap nga ayup. Ken napintas iti sumaganad nga maar-aramid ken positibo iti papanan na.	50%
7. Katutubo nga Umili	Noman pay saan nga naikan dagiti IPs iti gundaway nga mangted iti FPIC para iti proyekto idi rugugi, nairaman da met iti amin nga proseso iti panagplano ken panakaitungpal kadagiti programa ken benepisyo para kadagiti komunidad da.	75%
8. Tawid nga Kultura	Saan unay nga napateg daytoy nga banag agsipud ta awan met ti naperde wenno napukaw nga maipapan ti daytoy. Adda nakita da nga archaeological nga lugar idiaay Operators Village idi maar-aramid iti ESIA iti proyekto ngem nakita da nga saan unay nga napateg isu nga saanen nga naikabil idiaay ECC nga naited para iti proyekto idi 1985 nga adda 7 nga kondisyones na, ken idi 1998 nga adda iti 26 nga kondisyones na.	n.r.
9. Panagturay ken Panagtagang	Naipasdek ti SRMP babaen ti aglalaok nga panagkakadua ti pribado ken publiko mga entidad nga nangpalubos iti panakapondo, panakaaramid ken panangoperate ti pribado nga entidad (SRPC) kabayatan nga mangipaay ti nadumaduma nga serbisyo iti publiko. Maysa nga napadasan nga kompanya ti SRPC nga adaan ti kabaellan nga makibagay ti agsusukat nga reglamento iti gobyerno ken merkado.	83%
10. Komunikasyon ken Konsultasyon	Adu nga estratehiya ti komunikasyon ken konsultasyon ti inaramat ti SRPC kadagiti nadumaduma nga paset ti SRMP ti panakilangen kadagiti grupo agraman tattao nga nadesitiero, amin nga apektado ti ngato ken baba, katutubo nga umili, ahensya ti gobyerno, ken dagiti empleyados na. Komprehensibo nga konsultasyon ken proseso ti panangiwaragawag iti naisayangkat manipud idi rugi ti proyekto, nairaman ti proseso iti FPIC tapno masupurtaan dagiti proyekto para kadagiti katutubo nga lumugar. Adu nga wagas ti panakilangen ti naaramat tapnu maipampusan dagiti pakaseknan ti amin. Nairaman daytoy iti panaggimong ti komunidad, panagbisita kadagiti umili, panagpasiar idiaay proyekto, panagkampanya ken panangipresentar iti kasasaad ti madama nga maararamid. Ada iti website ti SRPC nga mangipapaay iti amin nga impormasyon panggep ti maararamidan ken dagiti nadumaduma nga reports nga GRI-compliant. Adda met nasayaat nga mekanismo da para kadagiti anyaman nga reklamo maipapan iti proyekto.	87%
11. Pamataudan nga Danum	Ti urnong nga danum ti San Roque Dam ken iti baba nga re-regulating pond ket maop-operate babaen ti pagalagadan nga mangipaay ti nadumaduma nga gandat agraman ti panagpartuat ti koryente, padanum ti taltalon, panangtiped ti layos ken pitak, kabayatana nga matamtaming ti talged idiaay dam ken panagayos ti karayan. Naawatan ti umili dagitoy nga proseso malaksid iti panagayos ti danum iti baba ti re-regulating pond.	63%

12. Panakibagay iti Panagsukatsukat iti Panawen	Saan nga makadangran iti pugso manipud iti operasyon ti SRMP. Ti kinalawa ti pagurnungan ti danum ti nangpalaka iti pakibagay daytoy iti panagsukatsukat ti panawen. Madama ita nga maar-aramid iti maysa nga panang-estudyar no kasatno iti epekto ti klema ti operasyon ti SRMP.	80%
---	--	-----

Proseso ti Konsultasyon para Kadagiti Umili

Kas maysa a proyekto nga pinagkedngan babaen ti HSS, ada ti madama nga maar-aramid nga konsultasyon para kadagiti umili maipanggip daytoy nga Assessment Report ti SRMP. Dagitoy ti sumaganad nga maaramid maipanggep ti panag submitar, panag sukimat ken panag bunong ti Assessment Report tapno nangnangruna nga maipakita ti transparency ken panaka ammo iti komunidad.

1. Panag submitar ti Assessment Report(s):

- Ag submitar ti SRPC iti pakauna nga assessment report idiy HSA Secretariat.
- Ti report nga naisurat iti English, ket masapul nga mai translate iti tagalog tapno nalaka nga maawatan dagiti komunidad nga naapektaran, ken ada disclaimer na ken link idiy orihinal nga report.

2. Panangsukimat iti Assessment Report(s):

- Ti HSA Secretariat sukimaten na dagiti report ken agaramid iti pinal nga bersyon para iti konsultasyon para kadagiti umili.
- Daytoy nga pinal nga bersyon ket karaman na dagiti Results Diagram ken ti “Under Public Consultation” watermark.

3. Panangibunong kadagiti komunidad nga naapektaran:

- Ti mekanismo iti panangibunong iti report ken pomas para ti konsultasyon para kadagiti komunidad nga naapektaran ket isagana ti SRPC sana ipa aprubar ti HSA Secretariat.
- Dagiti ebidensya (e.g., ladawan) iti daytoy nga mekanismo ket masapul nga maipakita idiy assessment webpage para iti transparency.

4. Panagaramid iti Online Public Consultation Form(s):

- Ti HSA Secretariat ket agaramid iti online forms para iti konsultasyon para kadagiti umili tapno napardas iti panangala kadagiti komento.
- Dagitoy nga pomas ket i translate iti SRPC no kasapulan.

5. Panagaramid iti Project Assessment Webpages:

- Ti HSA Secretariat ken SRPC ket pareho nga agaramid iti assessment webpages nga naka link kadagiti website da.
- Kadagitoy nga pages ket karaman na iti links kadagiti public consultation form ken tumunggal dadduma nga assessment pages.

6. Koordinasyon para iti panawen iti Konsultasyon:

- Petsa para iti 60 nga aldaw nga konsultasyon ket ibaga ti HSA Secretariat, santo mangted ti SRPC ti feedback.

7. Panawen ti Konsultasyon:

- Kabayatan ti konsultasyon, masapul nga adda iti report para iti panagsukimat ken komento.

8. Panangala kadagiti Komento Dagiti Umili:

- Dagiti nakolekta nga komento ket pareho nga nairekord ti HSA Secretariat ken SRPC.
- Diay Public Comment Log ket mated kadagiti taga sukimat.

9. Sungbat kadagiti Komento ken panakalippas ti report:

- Dagiti taga-sukimat masapul nga sungbatan da dagiti naawat nga komento, no adda, ken ilippas da ti assessment report.
- Ti SRPC ken awaten na ti Final Assessment Report, ket ma translate daytoy no kasapulan.
- Ti HSA Secretariat i rebyu na ti Final Assessment Report ken mangaramid iti Response to Comments Form, nga maipakaammo iti publiko kalpasan iti project certification.

Daytoy sumaganad ket siguraduen na iti naan-nayas nga panagsukimat, transparency, ken partisipasyon iti komunidad iti panawen nga naaramid ti assessment ken konsultasyon maipapan iti proyekto. Dagiti amin nga impormasyon nga naited iti Assessment Report ket sinuportaran babain kadagiti dukomento nga inted ti SRPC ken kaaduan nga panagadal.